

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

100 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXVII NR. 38

Vineri,
22
SEPTEMBRIE
2017

În loc de festival folcloric,
furtună devastatoare
la Arad

(Pagina 3)

Dumnezeu știe cum va fi Bătănia
peste câțiva ani, poate plină
de români, poate nu...

(Pagina 9)

Să-i ajutăm
și noi pe volohii
din Ucraina!

(Pagina 12)

Calendar ortodox

25 septembrie, luni, Sf. Cuv. Eufrosina; Sf. Cuv. Pafnutie Egipteanul; Sf. Cuv. Serghie de la Radonej
26 septembrie, marți, †) Adormirea Sf. Ap. și Ev. Ioan; †) Sf. Voievod Neagoe Basarab; Dreptul Ghedeon
27 septembrie, miercuri, †) Sf. Ier. Martir Antim Ivireanul, mitropolitul Țării Românești; Sf. Mc. Calistrat și Epiharia
28 septembrie, joi, † Sf. Cuv. Hariton Mărt.; Sf. Prooroc Baruh
29 septembrie, vineri, Sf. Cuv. Chiriac Sihastrul; Sf. Mc. Trifon, Cudelia și Petronia
30 septembrie, sâmbătă, Sf. Mc. Grigorie Luminătorul, Ep. Armeniei; Sf. Mc. Ripsimia și Gaiani
1 octombrie, duminică, †) Acoperământul Maicii Domnului; Sf. Ap. Anania; Sf. Cuv. Roman Melodul; †) Sf. Cuv. Iosif și Chiriac de la Biserici. Duminica a XIX-a după Rusalii (Predica de pe munte – iubirea vrăjmașilor)

ANNO

Calendarul Nostru 1991

„Zece ani de la înființarea Clubului Românesc la Budapesta” se intitulează materialul din Calendarul Nostru 1991, în care publicația consemnează despre împlinirea în anul 1991 a zece ani, de când a luat ființă organizația, unde se întâlneau periodic românii din Budapesta. Clubul Românilor din Budapesta s-a înființat în anul 1980, cu ajutorul UDRU și al lui Petru Silaghi și Alexandru Hoțopan, care au adunat mai multe adrese ale românilor budapeșteni, preocupându-se chiar și de tipărirea invitațiilor clubului. În organizare au fost de ajutor și Teodor Gurzău, Alexandru Țirle, Gheorghe Mihăiescu, Ana Urbanici Vukov, Horvát Andrásné, Vasile Nemeș și soția Cornelia Nemeș. La întrunirea de înființare a clubului a fost organizat un program cultural la care invitații serii au fost Gheorghe Nistor cu soția și Teodor Covaci cu muzicanții din Micherechi.

Stimați cititori, acest colț de pagină îl vom dedica în cursul acestui an amintirilor, vremurilor trecute. La evocarea acestora ne vom folosi de „Calendarele” vechi pe care le avem în arhiva redacției noastre. Fiți alături de noi în această călătorie în timp!

Pe copertă: Toamnă în Maramureș
Foto: internet

Maria Berényi, invitată de onoare la FICT 2017, de la Cluj

Cea de-a cincea ediție a Festivalului Internațional de Carte Transilvania (FICT) va avea loc în perioada 3–8 octombrie 2017, în Piața Unirii din Cluj-Napoca. Unul dintre invitații de onoare al acestei ediții va fi *dr. Maria Berényi*, director al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria.

FICT este un eveniment de anvergură internațională care susține cultura scrisă română și universală. Centrul Clujului găzduiește, în fiecare an, numeroase lansări de carte, recitaluri de poezie și lecturi publice; întâlniri cu scriitori români și străini; dezbateri, conferințe, colocvii, concerte și spectacole. Anul acesta, cei care vor participa la cea de-a cincea ediție a FICT, se vor putea întâlni cu personalități celebre în lumea literaturii contemporane, precum Sandrone Dazieri, Maria Berényi, Alice Notley, Irina Petraș și Petr Borkovec.

Misiunea FICT este aceea de a oferi, timp de șase zile, o călătorie extraordinară în lumea cărților, printr-o manifestare culturală amplă pe măsura Clujului academic, cultural și spiritual.

Se pot face propuneri pentru premiul „Pentru Naționalități”

Guvernul Ungariei a înființat Premiul „Pentru Naționalități” cu scopul de a recunoaște activitatea deosebită depusă de persoanele fizice, organizațiile sau autoguvernările naționalităților din țară. Se ia în considerare activitatea depusă în interesul comunității, în domeniul culturii, educației, cultelor, cercetării, economiei și mass-media. Premiul se decernează cu ocazia Zilei Naționalităților, pe 18 decembrie.

Propunerile pentru distincții anului 2017 se pot face până pe 10 octombrie, și trebuie înaintate, atât pe cale poștală cât și electronic, pe adresa Secretariatului de Stat pentru Naționalități, Culte și Sfera Civilă din cadrul Ministerului Resurselor Umane (1884 Budapesta, Pf. 1) și pe titkarsag.nf@emmi.gov.hu.

E.Ș.

Poza săptămânii

Nu, ei nu sunt Moși Crăciuni! Sunt doi dintre cei mai buni dansatori ai românilor din Ungaria!

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Ne putem găsi străbunii pe internet

Unitățile, persoanele, întâmplările din Primul Război Mondial au ajuns la distanță de un click pe internet. Datorită activității Comisiei Centenare în Memoria Primului Război Mondial de la Budapesta, recent a fost lansată pagina de internet **magyarezredek.hu**, care prezintă istoria unităților militare din Regatul Ungariei în Primul Război Mondial.

Institutul și Muzeul de Istorie Militară din Ungaria (Hadtörténeti Intézet és Múzeum – HIM) dispune de un material foarte vast, cu documente, hărți și fotografii, despre rolul jucat de militarii maghiari în Primul Război Mondial. Tot materialul din arhiva HIM a fost digitalizat într-o perioadă de trei ani și a fost acum afișat pe internet, pentru a putea fi cercetat de oricine.

Pagina care prezintă istoria regimentelor ungare conține mai bine de 50 de mii de pagini despre peste 140 de unități militare, iar căutările se pot face pe bază de nume, locații și evenimente. Portalul **magyarezredek.hu** este recomandat atât pentru cei care doresc să facă cercetări istorice, cât și pentru cei care doresc să-și completeze arborele genealogic.

Pagina este un fel de eBook, care ne ajută să păstrăm amintirea înaintașilor noștri căzuți pe câmpurile de lupte ale Primului Război Mondial.

E.Ș.

În loc de festival folcloric, furtună devastatoare la Arad

Duminică dimineața, 17 septembrie, echipele de dansuri populare românești din Aletea și Micherechi au plecat spre Arad, pentru a participa la Festivalul Folcloric Internațional organizat de Centrul Cultural Județean Arad. Prognosticele meteo ne-au anunțat că în după-amiaza sau seara acelei zile foarte călduroase o să ajungă și în zona noastră furtuni și ploi, dar toți participanții și, bineînțeles, organizatorii am sperat că norii vor ajunge deasupra noastră mai târziu, după încheierea festivalului plănuț în aer liber, în Parcul Eminescu din spatele Primăriei din Arad.

La ora 16 era plănuț o paradă a ansamblurilor și formațiilor de la Primărie pe lângă malul Mureșului până în Parcul Eminescu, însă la ora 15.30 au apărut pe cer niște nori foarte negri care se apropiau cu o viteză ce prevestea furtuna devastatoare care urma. La primul vânt, organizatorii ne-au trimis pe toți în aula Primăriei, pentru a fi protejați de ceea ce urma în parc. Ca într-un film de groază, în doar câteva minute scena și corturile de lângă erau distruse, peste tot crengi rupte, scaune îmburdate și luate pe sus de vânt. Din siguranța clădirii Primăriei auzeam sirenele pompierilor și ale salvărilor, primeam știrile îngrozitoare despre pagubele furtunii, care din păcate a făcut și opt victime în Banat.

Ne-am întors acasă fericiți că nimeni dintre dansatorii din Aletea sau Micherechi nu a pățit nimic, dar cutremurați totuși de pierderile umane și materiale pe care le-a cauzat furtuna devastatoare din vestul României.

E.Ș.

Plimbându-ne pe malul Mureșului, cu câteva minute înainte de furtuna distrugătoare

Vizita consulului general din Jula la „Biserica lui Șaguna” din Mișcolț

În zilele de 17 și 18 septembrie 2017, consulul general al României la Jula, E.S. Florin Trandafir Vasiloni, a efectuat o vizită în orașul Mișcolț, unde a vizitat biserica ortodoxă, Monumentul Ostașilor Români și a avut convorbiri cu preotul paroh al bisericii ortodoxe, Josef Krank, dar și cu membri ai comunității, originari din România, se arată într-un comunicat de presă transmis de către Consatul General al României la Jula.

Orașul Mișcolț este reședința județului Borsod-Abaúj-Zemplén, fiind al patrulea oraș ca mărime al Ungariei. Biserica ortodoxă din Mișcolț, care actualmente din punct de vedere canonic aparține de Episcopia Ortodoxă Ungară, a fost construită între anii 1785–1806, de către macedoromânii stabiliți aici. Pe fațada bisericii, în semn de amintire, se află o inscripție, în grecește, pe care scrie: „Această biserică a Sfintei Treimi s-a înțemeiat în 1785 pe timpul puternicului Iosif al II-lea, regele Ungariei, și s-a isprăvit în anul 1806, pe timpul puternicului împărat Francisc al II-lea, regele Ungariei, cu cheltuiala fraților valahi din Macedonia”.

În anul 1606, câteva familii aromâne s-au așezat în orașul Mișcolț. Aromânii din Mișcolț erau originari din Moscopole, Grabova, Lunca și Civara. În jurul anului 1720 s-a constituit „Compania comercială grecească din Mișcolț”. Membrii companiei vorbeau limba greacă și aromână. Ei controlau comerțul din zonă, fiind foarte înstăriți. În această așezare de aromâni s-a născut, la data de 20 decembrie 1808, viitorul mitropolit al Transilvaniei, Sf. Andrei Șaguna. În „Protocolul botezătorilor” a bisericii din Mișcolț s-a păstrat despre nașterea sa următoarea însemnare: „Anastasiu, fiul lui Naum Evreta Șaguna și al soției sale Anastasia, s-a născut în 20 Decembrie și s-a botezat și miruit în 28 Decembrie 1808 prin mine preotul Constantin Vulco. Nașul lui a fost Anastasiu, fiul lui Adam Ghergha.”

În 1791 a fost sfințit iconostasul bisericii, impunător, având o înălțime de 16 m și 87 de icoane, pictate de artistul vienez Antoniu Kuchelmeister. Același maestru a zugrăvit, în anul 1807 și frescele interioare ale bisericii. În curtea bisericii este situat și un cimitir în care se regăsesc cruci cu inscripții grecești din secolul al XVII-lea. Potrivit preotului Josef Krank, majoritatea crucilor sunt protejate de către Oficiul Monumentelor Istorice din Ungaria.

Ioan Rocsin a plecat Acasă

Conducătorul Bisericii Penticostale nr. 1 din Micherechi, *Ioan Rocsin*, marția trecută, 12 septembrie, a plecat la cele veșnice. Slujitorul lui Dumnezeu s-a stins din viață la vârsta de 59 de ani, în urma unui infarct subit.

Ioan Rocsin a condus Adunarea Penticostală din anul 2006, fiind un lider deosebit de activ și evlavios, în slujba confracților și a consătenilor săi, fie vorba de adulți, tineri sau copii. L-a slujit pe Mântuitorul său neobosit și l-a rămas credincios până la ultima suflare.

Serviciul de înmormântare a avut loc joi, 14 septembrie, în cimitirul din Micherechi, fiind

Ioan Rocsin (1958–2017)

săvârșit de președintele Cultului Penticostal din Ungaria, *Pataky Albert*, de pastorul Bisericii Penticostale „Tabor” din Oradea, *Ioan Bogdan*, și de pastorul Bisericii Penticostale nr. 1, *Durkó Albert*.

Ioan Rocsin și-a încheiat misiunea pe pământ, a luptat lupta cea bună, și-a isprăvit alergarea, și-a păzit credința, iar de acum îl așteaptă în Cer cununa neprihănirii.

Au rămas în urma lui Ioan Rocsin soția *Maria*, fiul *Ioan Aron* și fiica *Zorica*, precum și ceilalți membri ai familiei lărgite, care au fost încurajați să-și continue credințioșia în lucrarea lui Dumnezeu, Tatăl orfanilor și Apărătorul văduvelor. **Rita Păcș**

La amvonul bisericii, alături de frați oaspeți din București, în anul 2013

La Festivalul Colindelor din iarna trecută, traducându-l pe pastorul Durkó

Binecuvântare de copil în Adunarea Penticostală din Micherechi

În duminica din 27 august, în Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi a avut loc binecuvântarea fetei *Miriam* a familiei *Forjan*. Mama *Maria Condoroș*, originară din sat, și tata *Wolfgang Forjan* din Austria și-au dus copilul nou-născut la biserică pentru ca Domnul să-l

binecuvinteze și să-l păzească de rele alături de întreaga sa familie.

Actul binecuvântării a fost oficiat de către pastorul *Durkó Albert*. Au cântat spre slava lui Dumnezeu grupul de tineri și orchestra bisericii. **E.Ș.**

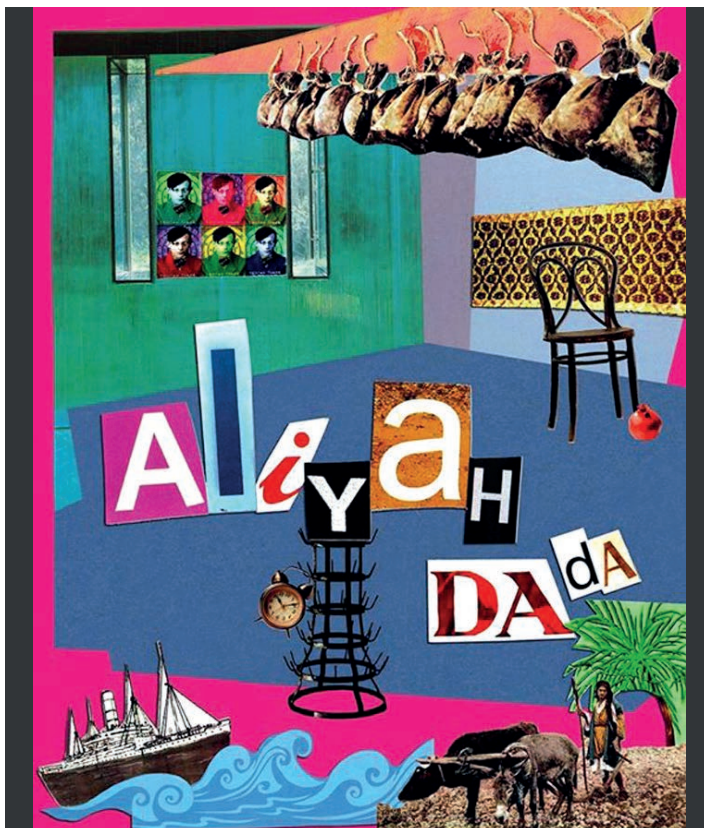

Documentarul „Aliyah DaDa” la Cinematograful Uránia din Budapesta

Pe 29 septembrie 2017, de la ora 18.30, la Cinematograful Uránia, Sala Festivă (Díszterem) (1088 Budapest, Rákóczi út 21.), Institutul Cultural Român Budapesta prezintă în premieră absolută în Ungaria filmul documentar „Aliyah DaDa”, regizat de *Oana Giurgiu*.

„Aliyah DaDa” urmărește emigrația evreilor din România către Palestina, surprinzând și relațiile acestora cu românii, în cei peste 130 de ani scurși de când primii evrei au luat drumul Palestinei. Contextul în care s-au desfășurat aceste valuri de emigrație va revela o parte a istoriei României și a Europei de Est, precum și cea a nașterii statului Israel.

Filmul este o incursiune personală, bine documentată a autoarei *Oana Giurgiu* în istoria evreilor din România, în relația când absurdă, când paradoxală dintre români și evrei, ca un tablou suprarealist care se construiește vizual printr-o se-

rie de colaje, îmbinând contextul istoric mare cu interviuri, amintiri și istorii individuale.

Povestea este decupată vizual în stil dadaist, într-un tribut adus inițiatorilor curentului, *Tristan Tzara* și *Marcel Iancu*, doi evrei cu rădăcini în România.

Filmul va avea subtitrare în limba maghiară și engleză.

Filmul „Aliyah DaDa” va fi prezentat în cadrul conferinței internaționale *Contact Zones. Transnational Encounters, Dialogues and Self-Representation in Contemporary Eastern European Literature, Cinema and Visual Cultures*, conferință care va avea loc la Universitatea „Eötvös Loránd” din Budapesta în perioada 28–30 septembrie 2017.

După proiecția filmului va avea loc o discuție despre documentar între *Oana Giurgiu* (regizor), *Doru Pop* (profesor, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca) și *Margitházi Beja* (profesor, ELTE).

Pensionarii români din Jula, în excursie la Gödöllő

Clubul Pensionarilor Români din Jula, al cărui președinte este domnul *Gheorghe Marc*, a organizat pe 21 septembrie o excursie la Castelul Regal din Gödöllő, unul dintre cele mai mari castele baroc din Ungaria, construit cu două secole și jumătate în urmă. La ora actuală, Clubul Pensionarilor numără aproximativ 30 de membri, care țin întâlnirile de fiecare dată în ultima vineri din lună, pentru a socializa și de a petrece timpul liber într-un cadru plăcut, organizând împreună: activități culturale (mese rotunde, întâlniri tematice, participare la evenimente și spectacole, expoziții), excursii și drumeții. Conform informațiilor primite de la președintele organizației, în luna octombrie, pensionarii vor mai face o excursie în România.

A.B.

Se pot face propuneri pentru premiul județului Bichiș

Consiliul Județean Bichiș va sărbători și în acest an Ziua Naționalității printr-o festivitate la care se decernează distincții pentru reprezentanții minorităților conlocuitoare în județ. Propuneri pentru aceste distincții se pot face până pe data de 1 noiembrie 2017. Pot fi propuse atât persoane, cât și echipe sau comunități merituose. Dosarul care va cuprinde numele, adresa, naționalitatea și argumentarea nominalizării se poate depune la adresa Oficiului Consiliului Județean Bichiș (Békés Megyei Önkormányzati Hivatal, 5600 Békéscsaba, Árpád sor 18) și pe email: kurucz.marta@bekesmegye.hu. Distincțiile vor fi înmânate în cadrul unei gale a naționalităților, a cărei dată și loc de desfășurare se va stabili mai târziu.

A.B.

Ședința adunării generale a ICRU

Membrii Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria se vor întruni în ședință sâmbătă, 23 septembrie. Adunarea generală a organizației se va desfășura cu începere de la ora 11.00, la sediul din Jula (str. Dózsa Gy. nr. 8.). Pe ordinea de zi vor figura: darea de seamă despre activitatea Institutului pe anul 2016, dezbaterea și aprobarea gospodăririi pe anul trecut, planul de lucru al Institutului pe anul în curs și aprobarea bugetului instituției pe anul 2017.

Antrenament și club de șah, la sediul Foii românești

Vineri, 22 septembrie, de la ora 19.00, la sediul redacției „Foaia românească” (care e și sediul Asociației de Șah a Românilor din Ungaria – AȘARU, Jula, str. Dózsa Gy. nr. 8, asociația organizează antrenamente de șah. La antrenament poate participa orice persoană care îi place să joace șah sau care do-

rește să învețe să joace șah, alături de șahiștii asociației de șah julane. Participanții AȘARU doresc să organizeze întâlnirile de club o dată pe lună, unde se vor preda și ore de șah, instructori: *Petru Stan*, *Petru Țapoș*, *Géza Turóczy* și *Ștefan Bányai*.

Vă așteptăm cu mult drag!

Ioan Cozma, președinte AȘARU

Cum scriem corect? Află dacă faci greșeli gramaticale (1)

Cum toții ne-am întrebat, măcar o dată, cum se scriu anumite cuvinte corect. Aplicația „Cum scriem corect?” vine în sprijinul tuturor tinerilor care sunt nesiguri pe anumite expresii sau cuvinte.

Cum se scrie corect „a-ți” sau „ați”? În ce fel de situații trebuie scris împreună și în care dintre situații trebuie scris despărțit prin cratimă (liniuță) „-”?

„Ați” se scrie fără cratimă (liniuță) atunci când ajută la formarea timpului perfect compus (timp trecut) la persoana a II-a plural, ca de exemplu:

Voi ați plecat, Voi ați dansat, Voi ați dormit, Voi ați știut, etc...

Sau, altfel spus, „ați” se folosește scris împreună atunci când se subînțelege că este vorba despre „VOI” (Voi ați...), și se scrie despărțit când se subînțelege că este vorba despre tine (A-ți face singur dreptate înseamnă...)

„A-ți” este despărțit prin liniuță atunci când poate fi înlocuit cu „a îți”, pronunțarea într-o singură silabă fiind însă mult mai ușoară, se înlocuiește „î” din „a îți” cu liniuță (cratimă) și se pronunță/scrie așa: „a-ți”.

Cratimă (liniuță) „-” de obicei este folosită atunci când lipsește o vocală, adică în loc de vocală punem cratimă.

„A-ți” se scrie despărțit cu cratimă (liniuță) atunci când „ți” are funcție de pronume, adică atunci când înseamnă „ție”.

Exemplu: A-ți face ție pe plac înseamnă că...

Proverbe haioase

Ce se întâmplă când celor mai înțelepte proverbe populare le adaugi puțin umor? Ajungi să te amuzi de noua semnificație pe care acestea o capătă.

- ◆ Cum îți așterni, cum vine altul și se culcă în locul tău.
- ◆ Cine nu muncește nu greșește, iar cine nu greșește merită promovată.
- ◆ Cine râde la urmă râde mai bine. Dar cine râde primul a prins gluma.
- ◆ Dacă ți se face chef să te apuci de muncă, stai jos, odihnește-te și o să-ți treacă.
- ◆ Dacă totul a ieșit bine, înseamnă că ai greșit undeva.
- ◆ Lasă pe mâine ce poți face azi că poate mâine nu mai este nevoie.
- ◆ Deșteptul învață din greșeala altuia... și scrie o erată! (Deșteptul învață din greșeala altuia, prostul nu învață nici din greșeala lui.)
- ◆ Cine râde la urmă... înțelege mai greu! (Cine râde la urmă, râde mai bine.)
- ◆ De ce îți este frică, de aia... tremuri! (De ce îți este frică, de aia nu scapi.)
- ◆ Răzbunarea e arma... haiducului! (Răzbunarea e arma prostului.)
- ◆ Cine astăzi fură un ou... mâine face omletă! (Cine astăzi fură un ou, mâine fură un bou.)
- ◆ Cine aleargă după doi iepuri... este vânător! (Cine aleargă după doi iepuri, nu prinde niciunul.)
- ◆ Orice naș își are nașul... chiar și papa are naș, se numește papanaș! (Orice naș își are nașul.)

Trucuri care te ajută să ajungi la timp la școală

Un an nou școlar, poate primul pentru unii dintre copii, aceeași întrebare: cum să fac să ajung la școală la timp.

Pentru cei mai mulți copiii, trezitul de dimineață nu este ușor, iar până când intră în ritm și se pot mobiliza pentru a fi pregătiți să iasă pe ușă...mai durează ceva.

Următoarele trucuri îi pot ajuta pe elevi să ajungă la școală la timp, înainte ca profesorul să intre în clasa pentru oră:

- ◆ Hainele pentru a doua zi la școală se pregătesc cu o seară înainte. În acest fel, eviți orice indecizie sau discuție în contradictoriu pe tema ținutei, cu părinții, la prima oră a dimineții, pierzând astfel timp prețios în care trebuie să plecați deja la școală.
- ◆ Pachețelul pentru școală se pregătește cu o seară înainte. Ambalat corespunzător și pus la frigider, nu va consuma din timpul alocat pregătirii pentru a pleca dimineața la școală.
- ◆ Pregătirea ghiozdanului pentru a doua zi la școală se face imediat după ce temele sau alte activități care au legătură cu studiul au fost încheiate, cu o seară înainte. În felul acesta, dimineața nu aveți de ce să vă faceți griji că nu v-ați pregătit ghiozdanul și nici nu riscați să vă uiați ceva acasă, ca atunci când e făcut în grabă.
- ◆ Ora de culcare trebuie să fie în fiecare seară aceeași și nu foarte târzie. În acest fel vă veți odihni bine, veți avea un somn bun și în foarte scurt timp veți începe să vă treziți ușor dimineața devreme, poate chiar și fără ceas deșteptător.
- ◆ Nu săriți peste micul dejun. Dacă vă veți organiza bine în primele minute după ce vă treziți, puteți să mâncați în tihnă micul dejun, pentru că acesta este startul unei zile pline de energie.

Cum mi-am petrecut vacanța de vară?

La inițiativa redacției noastre, câțiva elevi de la școlile generale românești din Ungaria și-au împărtășit experiențele și emoțiile trăite în vacanța de vară care abia a trecut. Le mulțumim copiilor pentru sârguință și deschidere.

Redacția

Vacanța de vară este cea mai lungă și cea mai frumoasă vacanță. Anul acesta pentru mine a fost și foarte specială.

La începutul verii am fost cu frățiorul meu Hori la bunicii din Salonta. Am stat o săptămână și în fiecare zi am avut program. Pe urmă am fost cu părinții la o nuntă tradițională, la o verișoară. Chiar după nuntă, a doua zi, am pornit spre mare. Am fost în Grecia, pe insula Thassos. A fost o săptămână minunată pentru că am fost împreună cu prietenii mei cei mai buni: Ana, Elena și Alex. Am înotat, ne-am jucat, ne-am distrat și ne-am relaxat.

Când ne-am întors acasă am fost la țărand, la un sfârșit de săptămână am făcut o excursie cu părinții la parcul de dinozauri din Tiszadérzs și la grădina zoologică din Nyíregyháza. Mie mi-a plăcut mult grădina zoologică pentru că totul a fost foarte interesant și haios, iar frățiorului meu i-a plăcut în mod special parcul de dinozauri. Vacanța însă nu s-a terminat aici. Am fost trei zile și la Dobrițan, la niște prieteni vechi de ai părinților mei. Acolo ne-am făcut și noi copiii prieteni noi, cu care am vizitat orașul, ne-am jucat și am râs foarte mult.

Spre sfârșitul vacanței, prietenii mei din București, Ana și Elena, au venit la Salonta la bunici. Ne-am făcut program comun cu ele și am fost la țărand, la Băile Felix, la Peștera Urșilor de la Chișcău și la Arieșeni, unde am vizitat Peștera Scărișoara, Peștera lui Ionele și am fost într-o drumeție la Groapa Ruginoasă.

Am avut o vacanță perfectă. Nu o voi uita niciodată.

Mara Stăvaru, elevă în clasa a 4-a B, la Școala românească din Jula

Vacanța aceasta am fost în mai multe locuri, dar tabăra din care mi-au rămas amintiri foarte plăcute a fost tabăra de la Jula. Aceasta a fost și prima mea ieșire după terminarea școlii, aici mi-am făcut multe prietene noi, am fost 15 fete în total. În prima zi, toți copiii am putut să mergem la tobogan lângă lac. Apoi am fost la pescuit cu colegele de cameră, iar seara am mâncat hamburger. Am avut foarte multe peripeții, ne-am distrat mult cu colegele de cameră, am râs foarte mult, mai ales când s-a rupt cu noi leagănul din parcul de joacă. Taberele sunt frumoase pentru că ai posibilitatea să te distrezi cu colegii, bineînțeles că în orice tabără nici noi nu am respectat orele stingerii. Seara înainte de culcare am avut întotdeauna cel mai mult de povestit. Într-o seară cu tunete și fulgere ne-am pus și am povestit povești de groază și între timp a fulgerat și ne-am speriat foarte tare. Pe lângă buna dispoziție, care ne-a oferit-o tabăra, am avut și programe organizate la Castelul Almásy din Jula, am fost la țărand, seara am făcut foc de tabără, și am cântat mult la chitară.

Vara aceasta am petrecut foarte mult, am mai fost și într-o altă tabără, am avut și cu părinții programe frumoase, însă vacanța a trecut destul de repede.

Kiss Alexa Anikó, elevă în clasa a 6-a, la Școala română din Aletea

În vacanța mare am petrecut mai multe zile în România, la Arad. Aici m-am întâlnit cu prietenii mei din copilărie, ne-am jucat, am povestit și am fost cu fetele la cinematograful. Pot să spun că am avut o vacanță încărcată, pentru că am avut multe activități frumoase cu familia. Am fost la prieteni, la țărand, am avut nuntă la un verișor, am fost cu familia la pescuit, pot să spun că am petrecut bine. Experiența la pescuit cu familia la Mureș a fost chiar plăcută. Am dormit o săptămână în cort, am fost împreună cu toții și am povestit foarte mult. Seara am făcut foc, am stat pe bușteni și tata ne-a povestit amintiri din copilărie. Noaptea la ora unu tată a prins un somn de 3 kg, la ora patru ne-am pus la somn dar eu m-am trezit la ora șase dimineața. După o săptămână de pescuit și dormit în cort am fost în vizită la o prietenă și am dormit acolo. Toți prietenii seară de seară ne întâlneau în colțul străzii și ne jucam „Adevăr și provocare”.

Am avut o vacanță mare plină de peripeții și de amintiri frumoase, însă s-a terminat și a început școala. Până anul viitor, când ne putem bucura de o nouă vacanță, trebuie să mă concentrez la învățătură și să iau note bune.

Babi Loredana Amalia, elevă în clasa a 6-a, la Școala română din Aletea

Atât prietenii mei, cât și colegii am așteptat să vină vacanța mare. Eu în vara asta am ajutat-o foarte mult pe mama.

Tata a dus familia la Szanazug, acolo avem o casuță frumoasă aproape de o pădure mare, o mare parte a vacanței am petrecut-o acolo. Este foarte multă liniște, verdeață, aer curat, iepurași sălbatici, fazani și multe păsărele, care m-au trezit dimineața din somn cu ciripitul lor. Nu departe de casuța noastră de vacanță este țărandul din Szanazug unde am fost de foarte multe ori. Am mai făcut și mici excursii, am vizitat într-o zi Grădina Zoologică din Dobrițan, am fost la țărand, etc. Pe lângă distracțiile de care am avut parte cu frații și surorile mele, m-am bucurat foarte mult de liniște și de natura din jur. Am gătit foarte mult la grătar împreună cu părinții mei și i-am și ajutat dacă a fost nevoie.

A fost foarte bine acasă. Vara a fost însorită și am profitat mult de căldură. Am fost de foarte multe ori la țărand, m-am odihnit și am ajutat familia, m-am bucurat de libertate și de copilărie alături de frații mei.

Farkas Amanda, elevă în clasa a 6-a, la Școala română din Aletea

Câteva zile de neuitat în țara mamă

Un grup de români din Otlaca-Pustă și Chitighaz, membri ai Asociației Românilor din Otlaca-Pustă, am efectuat o excursie de cinci zile în România, în Munții Făgărașului, între 24–28 august. Excursia a fost organizată de către asociație, cu sprijin financiar de la Ministerul Resurselor Umane de la Budapesta.

Primul oraș în care autocarul nostru cu cei 43 de participanți la excursie a poposit a fost orașul Făgăraș, unde am vizitat obiectivele mai importante, după care seara ne-am cazat la un hotel de la Pârâul Rece, județul Brașov.

Am avut parte de zile foarte frumoase, timpul a fost favorabil așa că am putut vizita în cele cinci zile tot ce ne-am propus. Pe o rază de 25–30 de kilometri de la cazarea noastră se aflau o mulțime de orașe și stațiuni frumoase, cum ar fi Poiana Brașov, Bușteni, Azuga, Predeal, Bran, Cetatea Râșnov, Castelul Peleş și multe alte obiective turistice. Le-am amintit doar pe cele mai importante. Am vizitat și noi majoritatea acestora.

În cea de-a doua zi am vizitat Râșnovul, fiind cazați în apropiere. Orașul este ca un colț de rai. Aici am vizitat cetatea țărănească Râșnov, ridicată în secolele XIII–XIV, ca fortăreață împotriva tătarilor și restaurată recent de aproximativ 4–5 ani. Pentru cei mai mici din grup am făcut un popas la Dino Parc, probabil cel mai atractiv parc tematic din România. Și asta nu a fost tot, pentru că orașul are o mulțime de locuri pe care să le vezi și activități pe care să le faci.

Ziua care a urmat a fost una și mai plină de frumuseți și istorie, vizitând faimosul Castel Peleş de la Sinaia, unde ne-am încărcat ochii și sufletul de frumusețile văzute, după care programul zilei a continuat cu o altă vizită de neuitat, la Castelul Bran.

Într-o altă dimineață, obiectivul nostru principal a fost orașul Brașov, unde am vizitat Biserica Neagră și centrul vechi istoric. Nu am mai fost în România într-un oraș mai animat decât acesta. La Brașov, cei mai curajoși din grup nu au lăsat să le scape o plimbare cu telecabina.

În ultima zi, înainte de a lua drumul spre Ungaria, am intrat pe Transfăgărașan despre care mulți dintre cei din grup doar au auzit că are peisaje superbe și numeroase serpentine. Astfel am decis să parcurgem și noi acest drum spectaculos, care străbate Munții Făgăraș.

Cum pot altfel încheia acest articol decât cu dorința de a vizita oricând aceste meleaguri românești și a mulțumi celor care ne-au susținut pentru a putea face posibilă această excursie.

Relatare de: **Elisabeta Sabău, președinta Asociației**

Simultan de șah cu maestrul FIDE, la Julia

Sâmbătă, 2 septembrie, Asociația de Șah a Românilor din Ungaria (AȘARU) a organizat la Centrul Cultural Românesc din Julia o competiție de șah simultan. Simultanul l-a dat maestrul internațional de șah (FIDE), *Szalánczi Emil*. La concurs au participat 9 jucători, dintre care majoritatea au fost reprezentanții AȘARU: *Gheorghe Cozma, Andreea Ianc, Ioan Cozma, Petru Stan* și *Géza Turóczy*. Maestrul șahist

a jucat 23 partide dintre care 22 a câștigat și numai una a pierdut, Petru Stan a reușit să câștige la o singură partidă.

Szalánczy Emil s-a născut la 21 februarie 1953, la Budapesta. La vârsta de 15 ani a început să joace șah, iar din anul 2001 este maestru internațional, din America până în Japonia aproape în fiecare țară a jucat până acum în cei 49 de ani de carieră în lumea șahului. **MIC**

Dumnezeu știe cum va fi Bătania peste câțiva ani, poate plină de români, poate nu...

Florica Stepan, de 76 de ani, originară din România, dintr-un sat din județul Arad, locuiește în Bătania de zece ani. Viața i-a sortit să ajungă în Ungaria din împrejurări nu prea fericite, însă aici și-a găsit liniștea și este apreciată pentru bunătatea, omenia și hărnicia de care a dat dovadă de când a venit. Acum ea este „stâlpul” bisericii ortodoxe române din oraș, locuind

în vecinătatea bisericii. Cum găsește puțin timp liber, fuge la biserică unde trebăluiește, face curățenie, întreține curtea și când obosește... se roagă. Nu îi este ușor, după cum spune tanti Flori, cum o știe toată lumea din Bătania, însă niciodată nu se plânge de nimic, e bucuroasă pentru că este energică, că Dumnezeu îi dă sănătate și că are un refugiu: biserica.

După zece ani de trăit în Bătania, tanti Flori este omul de bază în orașel. Românii care vin să se stabilească în Bătania sau să caute case ieftine pentru cumpărare, o caută pe ea. Stând lângă biserica românească și cunoscând-o vecinii și majoritatea românilor care au case cumpărate în sat, toată lumea apelează la ea dacă au treburi la biserică sau cu Părintele. Este pensionară, însă pentru a trăi decent, pe lângă pensia pe care o ia din România, muncește foarte mult la cunoscuții săi, întreține curățenia la biserică și este prescurărita parohiei.

— Am venit în Ungaria pe 19 august 2007 pentru a căuta o casă unde să locuiesc. Băiatul meu cel mic m-a adus la Bătania, localitate căreia i-a mers vestea că aici sunt multe case ieftine. Aici am ajuns la părintele Ilie Ciocan, care a știut că exact lângă biserică este o casă de vânzare. Așa am ajuns să locuiesc la Bătania, după ce fiul meu cel mic a dat faliment și am pierdut în țară tot la cămătari. Am găsit o soluție de supraviețuire aici, unde casa nu a costat mult, am vândut în țară ce am mai avut și am ajuns să iau viața aici de la zero. Băiatul a mers în străinătate să câștige bani, iar eu, rămasă singură aici, m-am înarmat cu tot curajul cel aveam. Și acum sunt bine...

— *Poveștiți-ne puțin despre Dumneavoastră! Cu ce v-ați ocupat în România?*

— Eu m-am născut pe 20 septembrie 1941, la Sinte Mică, comuna Zărand. Am crescut la țară, la Sinte Mică, și la 18 ani când m-am căsătorit am ajuns la Zărand, unde soțul meu era morarul satului, iar socrul meu era căuaci (fierar). Viața de atunci de la țară era altceva decât acum. A fost frumos, dar greu și atunci. Soțul meu a murit la 56 de ani și eu de la vârsta de 48 de ani sunt văduvă. M-am mutat la Arad, unde am avut loc de muncă, la spitalul matern. Am lucrat ca femeie de serviciu, de aici am și ieșit la pensie. Am trei copii fantastici. Doi băieți și o fată. Sunt căsătoriți, au copii, fiecare la casele lor. Am și nepoți minunați. Trăiesc prin ei și pentru ei și fericirea lor este și a mea. Că nu există bucurie fără supărare, toate sunt omenești. Băieții îmi sunt plecați în străinătate la lucru, băiatul cel mare în America, iar cel mic în Anglia. Fetița mea locuiește la Arad. La ambii băieți am fost plecată anul trecut, am stat cu nepoții, însă am fost foarte bolnavă în Anglia, unde am stat 6 luni, și abia am așteptat să ajung la casa mea, care acum este la Bătania.

Florica Stepan

— *Cum au fost primii ani petrecuți aici?*

— Nu a fost ușor, dar nici nu pot să zic că a fost foarte greu. Am avut lângă mine biserica, de altceva nici nu am avut nevoie. Nu înțeleg nici acum limba maghiară, însă nici asta nu a fost o problemă, pentru că aici sunt mulți români. Satul se umple de români, sunt familii care ne văd când ajung aici ca pe niște sfinți trimiși de Dumnezeu, că are cine să-i îndrume și să-i ajute cu un sfat. Sunt mulți români aici, însă nu-i știm pe toți pentru că au case și în România. Vin doar în weekend sau au locurile de muncă în România și nu prea ne întâlnim cu ei. Cu maghiarii însă suntem bine. Cei care mă cunosc acum deja mă salută „jó napot”. Mă întreabă ce fac, iar eu le zic în ungurește ce am învățat și eu pe-aici: „Dolgozni a román templomban” și mă respectă toți.

— *Nu vă bate gândul să vă întoarceți totuși acasă vreodată?*

— Nu cred. Nici în România lucrurile nu merg chiar foarte bine. Cu o amărâtă de pensie pe care o am și cu banii de pe casă dacă o vând, aș putea eventual să-mi cumpăr o garsonieră la Arad, iar eu nu vreau să stau la bloc. Îmi place să muncesc. La vârsta mea mă simt cu douăzeci de ani mai tânără dacă pot lucra și încă nu mă las. Iubesc oamenii și munca. Până acuma Dumnezeu mi-a dat sănătate și putere să pot lucra. Eu m-am obișnuit aici. E liniște. Oamenii sunt calmi, sunt buni. Muncesc ca una de 50 de ani. Eu acum sunt bine. M-am liniștit, am găsit aici la Bătania liniște și pace, unde mai rar le găsești. Am trecut prin multe greutăți care nu sunt de invidiat și nici nu le doresc nici la dușmanii mei, însă acum și copiii mei sunt bine. Aici la Bătania există o armonie pe care mulți o găsesc. Este un loc deosebit.

— *Cum vedeți Bătania peste câțiva ani?*

— Nu pot ști. Omul nu vine de la casa lui de bine ce îi este. Sunt aici tot felul de oameni, care de bine sau de rău aici și-au găsit liniștea și armonia sufletească, de care au avut nevoie. Mulți lucrează în România, nu au aici mutație, nu au acte. Tinerii nu pot avea aici serviciu pentru că nu știu limba, nu au acte. Dumnezeu știe cum va fi Bătania peste câțiva ani, poate plină de români, poate nu... Foarte mulți vin pe la mine și îl caută pe părintele Visarion, să meargă să le sfințească casele. Dumnezeu știe ce a rezervat pentru noi...

Pentru Tanti Flori cei care îi sunt aproape și o cunosc în Bătania știu că i se potrivește de minune proverbul românesc care spune că omul sfințește locul. Acest lucru îl poate spune locul unde existăm, iar sfințirea locului este și unul dintre cele mai importante criterii pentru a fi fericit și fericirea ține în mod exclusiv de noi înșine. Tanti Flori este un exemplu grăitor al faptului că se poate.

A.B.

Cu soțul în tinerețe

Cu primul nepot

Cu familia

Așa arată noul model Dacia Duster

Dacia a prezentat oficial noul model Duster la Salonul Auto de la Frankfurt. Duster este cel mai bine vândut model al producătorului de automobile Dacia la nivel internațional, iar noul model are un design modern și o serie de noi echipamente.

„Noul Duster își afirmă din plin personalitatea de SUV, abordând un design exterior robust, complet nou. Interiorul inedit se remarcă prin confortul oferit, prin calitatea percepută și prin ergonomie”, a declarat *Francois Mariotte*, director comercial Dacia.

Digi24 scrie că parbrizul este amplasat cu 100 mm mai în față și mai înclinat comparativ cu vechiul model, noi bare de pavilion, pasaje ale roților ceva mai generoase și jante de 17 inch.

Noua generație Duster măsoară 4,3 metri lungime, are o lățime de 1.8 și o gardă la sol de 210 mm. Potrbagajul are 445 de litri în varianta 4x2, respectiv 376 litri în versiunea 4x4.

Automarket scrie că Duster oferă scaune noi mai confortabile și mai ușor de reglat. Lungimea șezutului a fost mărită cu 20 de mm, iar tetierele reglabile sunt noi. Scaunul șoferului dispune de reglaj lombar și de un mecanism care îi permite reglarea pe înălțime (60 mm).

La noul Dacia Duster, bordul a fost schimbat complet. Apar cinci noi aeratoare, dintre care trei sunt așezate central. Noul volan cu patru brațe care poate fi ajustat în înălțime (40 mm) și în adâncime (50 mm). Duster va permite pornire fără cheie printr-un buton de Start. Poziția display-ului se schimbă, iar acesta este așezat mai sus, în raza vizuală a șoferului.

Apare, de asemenea, un nou display central care oferă informații vitale legate de mașină, implicit nivelul de carburant, cifrele computerului de bord, viteza de deplasare sau momentul optim pentru schimbarea treptelor de viteză.

Noul Duster are un sistem este Multi View Camera, care utilizează patru camere (cea de marșarier, una montată în partea frontală și două integrate în oglinzile laterale) pentru a-i oferi celui de la volan informații importante la rularea în off-road sau în parcurile îngheșuite. Varianta Dacia a Around View Monitor-ului apărut în Alianță în premieră acum 5 ani pe Nissan Qashqai.

Duster va oferi un sistem de avertizare pentru unghiul mort. Noul SUV va avea disponibile și comenzi vocale.

Până acum, Duster a fost vândut în peste două milioane de exemplare în mai mult de o sută de țări.

Glume

Soția și-a bătut crunt soțul. La judecată este întrebată ce s-a întâmplat:

– Mai întâi m-a chemat acasă în timpul serviciului, apoi m-a dezbrăcat și m-a întins în pat, iar apoi, cu un rânet de cretin, mi-a spus că este 1 aprilie!

O bunică evreică își urmărea nepotul cum se joacă pe plajă când un val uriaș vine și îl ia în larg. Se roagă:

– Doamne, te rog adu-mi nepotul înapoi, te implor, este singurul meu nepot.

Imediat un val la fel de mare ca primul îl aduce pe nepot înapoi, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Atunci bunica se uită spre cer și zice:

– Doamne, să știi că avea și o pălărie.

M-am așezat pe o bancă în parc, lângă un om foarte „supărat”:

– Am pierdut într-o singură zi tot ce-am avut: bucătarul-șef care-mi pregătea mâncarea zilnic, femeia de serviciu, spălătoreasa... tot. Chiar și acoperișul de deasupra capului.

– Ce s-a întâmplat?, mă întreabă el atunci. Droguri? Bătură? Jocuri de noroc? O femeie?...

– Nu. Am fost grațiat.

O echipă scoțiană de fotbal câștigă campionatul. Antrenorul, fericit, spune:

– Băieți, cred că meritați ceva răcoritor. Johnny, deschide larg fereastra!

Gheorghe se duce la Ion și îi zice: – Ioane, am evitat să îți spun asta până acum, dar mă culc cu nevasta preotului. Poți să vorbești tu cu el o oră, după slujba de mâine, să fie ocupat, ca să-mi fac și eu treaba?

Lui Ion nu prea îi place asta, dar acceptă pentru că e cel mai bun prieten al lui. După slujbă, începe să îl țină de vorbă pe preot, punând tot felul de întrebări stupide, doar să-l țină ocupat.

După ceva timp, se enervează preotul și-l întreabă de ce a venit de fapt. Simțindu-se vinovat, Ion îi spune toată povestea.

Preotul, bătându-l prietenește pe spate, îi spune:

– Ioane, cred că ar fi bine să te grăbești să ajungi acasă, pentru că nevasta mea a murit acum un an!

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Festival

Toamna Orădeană 2017

Ediția 2017 va aduce la Oradea originalitate atât prin locațiile alese cât și prin programul de diversitate și multiculturalitate. Două locații principale vor întâmpina orădenii, dar și turiștii, în acest an la Toamna Orădeană: Piața Unirii și Cetatea Oradea.

Organizată de Primăria Municipiului Oradea prin Asociația pentru promovarea turismului din Oradea și regiune (APTOR), Toamna Orădeană din 2017 va avea loc în perioada 5–8 octombrie.

CULTURĂ ȘI MUZICĂ BUNĂ

Experiențe inedite se vor regăsi în programul ediției 2017, atât prin muzica bună cu artiști consacrați, cât și prin spectacole culturale și multe surprize culinare.

Evenimentul se va deschide în 5 octombrie, începând cu orele 16:00, simultan în cele două locații principale – Piața Unirii și Cetatea Oradea și se va încheia duminică, 8 octombrie, cu focuri de artificii.

EXPERIENȚE CULINARE

În Piața Unirii, experiența culinară va fi oferită de restaurante sau venditori din zonă, care se vor întreci în mâncăruri cât mai delicioase - TASTE of Oradea.

În această toamnă bucătăria stradală va încânta orădenii cu experiențe culinare diverse și multiculturale, în cele două locații dedicate evenimentului.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

25 SEPTEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

26 SEPTEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Programe culturale pe zona de vest a României/ Agneta Nica 17.20: EU aleg România - 100 de personalități 16.30: La ceas de taină / Radio România 17.55: Încheiere

27 SEPTEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

28 SEPTEMBRIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: O istorie scurtă a românilor povestită celor tineri de către istoricul Neagu Djuvara 17.55: Încheiere

29 SEPTEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România - 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.25: Sarea în bucate / preluare Radio Antena Satelor 17.55: Încheiere

30 SEPTEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.15: File de calendar 16.30: De dor și drag / emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă/Radio Timișoara 17.15: Program de muzică ușoară – Trupa Taxi 17.55: Încheiere

1 OCTOMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: "În lumea credinței" – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16:00–18:00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6721, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline
Dicționare ale limbii române

DECADENȚĂ, *decadențe*, s. f. 1. Declin, regres. 2. Decădere, degradare morală. 3. Calitate inferioară a literaturii, artei etc. sau pierdere a normelor morale din creațiile unei epoci față de o perioadă anterioară. – Din fr. *décadence*, lat. *decadentia*.

UMOR

**ecranul
nostru**

miercuri, 27 septembrie, Duna TV, ora 7.15
miercuri, 27 septembrie, Duna World, ora 15.40

A început noul an școlar, iar programul românesc televizat vă invită la Școala Generală din Micherechi care, în persoana tinerei Ana Ruja, are o nouă directoare. Apoi ne vom aminti de un dascăl care a avut și o activitate artistică remarcabilă. În serialul „Artiști populari din Chitighaz” vom evoca memoria profesorului Ioan Poptilcan și activitatea Corului Bărbătesc din Chitighaz.

Realizator: Ștefan Crâsta

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.com

Website: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhas

E-mail: atru@globonet.hu

Web: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>

E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>

E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>

E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Coordonator: Eunicia Trif

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu

Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.com

Web: www.romanintezet.hu

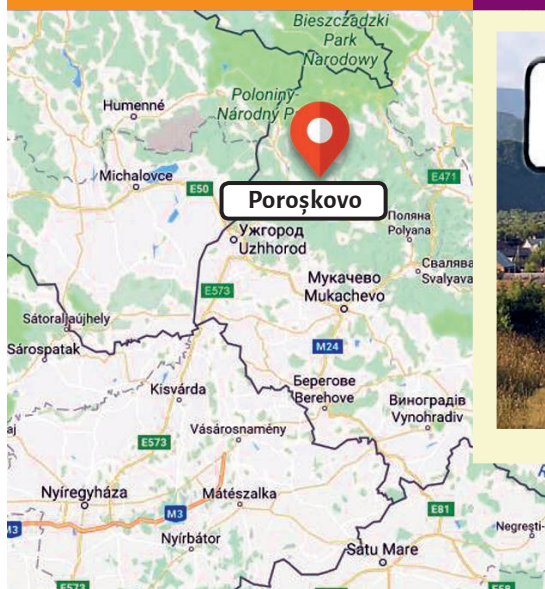
Centrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

Să-i ajutăm și noi pe volohii din Ucraina!

Povestea comunității de volohi situată în vestul Ucrainei este un fapt în majoritate

învăluit în mister, deoarece are rădăcini atât de bine adâncite în pământ încât nici până în zilele noastre nu s-a putut oferi un răspuns concis în legătură cu originea lor pe aceste meleaguri. Teritoriul în care locuiesc actualmente volohii nu a fost niciodată al României și nu se știe nici până acum dacă ar fi fost o migrație a românilor în acea parte a Ucrainei. Cea mai plauzibilă variantă de până acum în legătură cu originea acestora este legată de secolul al XVII-lea, când Constantin Basarab, fiu al lui Matei Basarab, i-a succedat tatălui tronul Valahiei unde a domnit timp de patru ani după care, fiind forțat să renunțe la tron, i s-a alăturat domnului Moldovei, Ștefan Petriceicu, cu care a fugit împreună cu toată curtea și s-au stabilit pe aceste meleaguri mai demult aparținând Poloniei, unde au ridicat o mănăstire pe pereții căreia se află și până în zilele noastre niște fresce care se presupune a fi cele două personalități. Din păcate, acest lăcaș de cult aparține acum ucrainenilor.

Din această coincidență se pot observa atât în cimitire cât și în actele de identitate ale unor oameni care poartă numele de Basarab, potențiali urmași ai lui, Voloșin de la voloh, Kanaloș de la lingurar, care le prezintă și ocupația. Majoritatea acestora sunt lingurari fiind singura îndeletnicire a lor, amintind de maramureșeni care practică același lucru, oieritul în schimb lipsind în totalitate. Datorită trecerii timpului și grija părinților de a nu fi trimiși în școală ucraineană pentru a-și pierde limba, aceștia și-au păstrat limba și tradițiile, bineînțeles în consecință în proporție de 90% aceștia rămânând analfabeți.

În vestul Ucrainei se numără mai multe mii de volohi împrăștiați prin diferite sate și comune, cea mai importantă dintre acestea fiind Poroškovo, unde trăiesc peste 1500 de volohi dintre care peste 1000 sunt copii. Din cauza lipsei de bani sau alimente și haine, părinții sunt nevoiți mereu de a lucra cu ziua în timp ce își lasă copiii acasă singuri, având grijă de frații lor mai mici, gătind după posibilități, iar totodată suferind din nepăsarea autorităților.

Această comunitate nu a fost și nu este recunoscută de statul român ca aparținând filonului lingvistic român, cu toate că limba vorbită de aceștia este limba română veche vorbită cu mai multe secole în urmă în spațiul românesc cu mici influențe de la alte popoare, precum cel ucrainean, maghiar, polonez etc. Nepăsarea ambelor state duce la copii care cresc needucați și, la rândul lor, duc la o altă generație de oameni, care din nefericire vor crește numai vise nu și fapte fără sprijinul cuiva.

Singurul lăcaș de cult unde se predică în limba română este biserica baptistă din Poroškovo, condusă de către pastorul *Ioan Pătraș* și soția sa *Gabriela Pătraș*, care săptămânal după slujbă țin lecții de alfabetizare copiilor de acolo. O altă personalitate marcantă în viața comunității este părintele ieromonah *Eftimie Mitra*, de la Schitul „Sfinții Români” de lângă Sarmizegetusa Regia, care intrând în contact cu această comunitate și fiind totodată surprins de situația în care se află oamenii a hotărât, a luat inițiativă și și-a propus de a le prezenta volohilor România, respectiv istoria românilor, a neamului din care se trag, prin diferite excursii organizate pe teritoriul acesteia cu sprijinul anumitor asociații, fundații și, bineînțeles, al oamenilor.

Din motivul acesta dorim a vă cere ajutorul în sprijinirea volohilor, a proiectelor ce vor fi puse la cale prin donarea a orice fel de carte în limba română, dar în stare folosibilă, haine, alimente, precum și bani, în privința îmbunătățirii chiar și cu un pic a situației lor ce nu e de bun răgaz. Donațiile vor fi preluate personal atât de pe teritoriul Ungariei cât și al României în decursul săptămânilor următoare până la mijlocul, sfârșitul lunii octombrie 2017.

Deplasarea la volohii din Ucraina va avea loc în luna octombrie a acestui an. Pentru a putea recepționa eventualele donații vă rugăm a lua legătura cu noi la adresele de e-mail: csiplo.andrei@romanul.hu, sebastian@gmail.com; eszter.gherman@gmail.com sau pe adresele de facebook: *Andrei Sebastian* sau *Eszter Gherman*.

Implică-te și tu pentru a arăta că îți pasă!

Fiecare fapt bun aduce schimbarea.

Fii tu aceea!

Andrei Sebastian Csiplo

**FOAIA
românească**

22 septembrie
2017

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: *Eva Șimon*. Redactor, reporter: *Anca Liana Becan*. Tehnoredactor: *Ioan Nyisztor*. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu. Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. **Abonamentele pe anul 2017: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți.** Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la MAE-DPRRP (București, România).